

HỎI ĐÁP VỀ TIÊM VACCIN PHÒNG BỆNH CHO CHÓ

*Hoàng Ngọc Báu
Pet Hospital*

I. Lịch tiêm chủng các bệnh cho chó từ sơ sinh đến trưởng thành?

Tùy thuộc vào chỉ dẫn của từng nhà sản xuất vaccin, nhưng về căn bản lịch trình tiêm chủng với các bệnh của chó như sau:

1. Bệnh Carré (Canine Distemper Virus - CDV)

2. Bệnh Parvovirus (Canine Parvovirus - CPV)

3. Bệnh Viêm gan truyền nhiễm (Adenovirus type 1- CAV1)

4. Bệnh Ho cũi chó (Kennel Cough- Adenovirus type 2- CAV2)

5. Bệnh Phó cúm (Parainfluenza- CPI): Tiêm lần đầu 7-8 tuần tuổi, lần 2: 11-12 tuần, nhắc lại hàng năm.

6. Bệnh dại (Rabies- R): Tiêm lần đầu 12 tuần tuổi, nhắc lại hàng năm.

7. Bệnh do các chủng Lepto-L: Tiêm lần đầu 1 năm tuổi, nhắc lại hàng năm. Chỉ cần tiêm cho chó nuôi có nguy cơ tiếp xúc môi trường hoang dã, thú hoang dã: chuột bọ, gặm nhấm...vùng dịch tễ có bệnh do *Leptospira*. Nên tiêm vaccin Lepto- L theo chỉ định của các bác sỹ thú y.

II. Hiện nay có các loại vaccin 4-5-6-7 bệnh, lựa chọn vaccin nào tốt hơn?

Đó là các loại vaccin đa giá (multivalent vaccin) với số bệnh có thể phòng trong 1 liều tiêm. Lựa chọn loại vaccin nào căn cứ vào lịch trình và tuổi tiêm thích hợp như trình bày ở trên. Tốt nhất theo chỉ định trực tiếp của bác sỹ thú y.

III. Có nhiều loại vaccin của các hãng ở Việt

nam, nên dùng của hãng nào?

Các chế phẩm sinh học (vaccin, huyết thanh...) lưu hành ở Việt Nam có phép và đã kiểm định của Cục Thú y đều có thể sử dụng. Chỉ loại bỏ các loại vaccin không rõ nguồn gốc, quá hạn dùng hoặc bảo quản không đúng quy trình kỹ thuật, lọ bị nứt vỡ, hờ nút...

IV. Tôi có thể mua thuốc và tự tiêm phòng cho chó của mình?

Đó là trường hợp bất đắc dĩ, vùng sâu, vùng xa, nơi không có dịch vụ thú y hỗ trợ. Chủ chó cần tuân thủ lịch trình và kỹ thuật tiêm, bảo quản vaccin...và chăm sóc chó chu đáo.

V. Chó mua ở chợ, không rõ nguồn gốc đã tiêm phòng vaccin hay chưa, nên có lịch trình ra sao?

Phải tiêm từ đầu khi bạn không dám chắc các lần tiêm vaccin trước. Cần nhờ các chủ nuôi có kinh nghiệm xác định tuổi chó để thuận tiện cho lịch tiêm.

VI. Do sơ xuất tiêm vaccin ra ngoài hoặc vào chút ít sẽ giải quyết ra sao?

Tiêm lại ngay 1 liều khác, không sợ quá liều vì vaccin an toàn (trừ vaccin Lepto, cần có ý kiến của bác sỹ thú y).

VII. Các giống chó nhỏ: Chihuahua, Miniature Bull Terrier... tiêm vaccin thế nào?

Như các giống chó to khác về lịch trình và liều tiêm. Vaccin được sản xuất 1 liều như nhau cho tất cả các loại chó.

VIII. Đến kỳ tiêm, nhưng chó không khỏe, không bình thường, có tiêm vaccin không?

Chó phải hoàn toàn khỏe mạnh mới được

tiêm vaccin. Cần đưa đi bác sỹ thú y khám và chỉ định cụ thể. Khi chó khỏe có thể tiếp tục tiêm vaccin, thời gian quy định trong lịch trình có thể được xê dịch theo chỉ định của bác sỹ thú y.

IX. Có nên tiêm vaccin cho chó trước khi vận chuyển hoặc ngay sau khi mang về nuôi?

Không nên tiêm vaccin cho chó 7-10 ngày trước khi chuyển vùng và sau khi mang về nuôi vì sức đề kháng, khả năng tạo miễn dịch của chó kém khi vận chuyển và ở nơi mới.

X. Chó như thế nào thì không được tiêm vaccin?

Chó không bình thường về sức khỏe, ốm hoặc nghi ốm bệnh, chó đang trong ổ dịch, chó chuyển vùng hoặc mới mang về nuôi, chó đang mang thai. Tốt nhất cần tư vấn bác sỹ thú y trong các trường hợp cụ thể.

XI. Có lịch trình tiêm vaccin nào khác với đã nêu ở câu hỏi 1?

Theo các tác giả Hoa-Kỳ: James M. Giffin , M.D & Liisa Carlson, D.V.M - viết trong cuốn “Dog Owner’s Home Veterinary Handbook”- NXB Howell (New York):

- Có thể tiêm vaccin lần đầu cho chó sớm hơn (từ 5-6 tuần tuổi) và tiêm 3 lần cách nhau 4 tuần để hoàn thành miễn dịch cơ bản cho chó với các bệnh: Bệnh Carré (Canine Distemper Virus - CDP), bệnh Parvovirus (Canine Parvovirus - CPV), bệnh ho mũi chó (Kennel Cough), bệnh phó cúm (Parainfluenza- CPI).

- Với chó con không được bú sữa đầu của mẹ cần bắt đầu tiêm vaccin ngay từ 3 tuần tuổi.

- Bệnh phó cúm (Parainfluenza - CPI) và bệnh do *Leptospira* có thể tiêm vaccin nhắc lại 2 lần/ năm ở các nơi có nguy cơ cao, các ổ dịch cũ của bệnh do bác sỹ thú y chỉ định.

XII. Tại sao một số chó đã tiêm vaccin đại ở nước ngoài được xác nhận “miễn dịch 2-3 năm” mà vẫn phải tiêm vaccin đại nhắc lại

ở Việt Nam khi vẫn còn thời hạn miễn dịch?

Theo Pháp lệnh Thú y Việt Nam, thú nuôi cảnh bắt buộc phải tiêm vaccin phòng bệnh đại 1 năm 1 lần. Các quy định tiêm vaccin đại tùy thuộc từng nước căn cứ vào tình hình dịch tễ của bệnh đại. Có những nước không cần tiêm vaccin đại cho thú nuôi như: Anh, NewZealand, Úc... vì không có bệnh đại ở các nước này trên bản đồ dịch tễ thế giới.

XIII. Nếu chó đến lịch tiêm vaccin nhắc lại nhưng vào đúng kỳ động dục, nhân giống, mang thai thì xử lý ra sao để vẫn an toàn dịch mà không ảnh hưởng sinh sản?

Có thể tiêm 4 tuần trước khi nhân giống. Việc tiêm sớm hơn lịch nhắc lại hàng năm 1-2 tháng được chấp nhận xem như một giải pháp điều chỉnh với chó sinh sản, nhân giống.

Nhiều chuyên gia thú y khuyến cáo nên tiêm vaccin cho chó mẹ 4 tuần trước khi mang thai sẽ rất tốt cho việc truyền kháng thể qua nhau thai, sữa cho chó sơ sinh.

XIV. Chó được nuôi cách ly ở các chung cư cao tầng, vùng xa khu dân cư và tách biệt với chó khác có cần tiêm vaccin phòng bệnh dịch không?

Vẫn phải tiêm đầy đủ các loại vaccin, đúng lịch trình. Các nhân tố trung gian mang dịch, truyền lây bệnh: dụng cụ chăn nuôi, phương tiện giao thông (lốp xe đạp, xe máy), con người (vết dép, giày, gấu quần của chủ nuôi), hoặc các loại côn trùng (ruồi muỗi, gặm nhấm, chuột, bọ)...vẫn có thể mang dịch và gây bệnh cho chó của bạn. Đặc biệt chó rất nhạy cảm, thích ngửi liếm các mùi lạ ở giày dép, quần áo hoặc lốp xe... nếu có dính bẩn, dễ dàng lây nhiễm dịch.

XV. Có nên tẩy giun trước khi tiêm vaccin?

Rất cần thiết, đặc biệt chó dưới 6 tháng tuổi cần tẩy giun định kỳ, bảo đảm sạch giun trước khi tiêm vaccin để tăng hiệu quả miễn dịch, phòng bệnh.

XVI. Khi nào chó của tôi có thể mang đi offline hoặc nơi tập trung nhiều chó như: Dogshow, Dog make-up...?

Phải hoàn thành miễn dịch cơ bản đủ 2 lần tiêm vaccin, tốt nhất sau 1 tháng của lần tiêm thứ 2, hoặc sau 1 tháng khi tiêm nhắc lại hàng năm.

XVII. Chó của tôi đã hoàn tất quy trình tiêm vaccin, còn trong thời hạn cho phép, chủ và chó có thể “thoải mái” tiếp xúc chó ốm bệnh hoặc nghi ốm bệnh ?

Vẫn cần cảnh giác vì vaccin không thể chắc chắn bảo hộ 100% cho chó của bạn khỏi nhiễm dịch bệnh vì còn nhiều yếu tố khác cấu thành kháng thể miễn dịch cho cơ thể chó: chăm sóc, dinh dưỡng, và sức đề kháng của từng cá thể.

Đặc biệt chủ chó không nên tới các nơi có chó ốm bệnh hoặc tập trung chó nghi nhiễm, có nguy cơ nhiễm dịch bệnh cao, rất có thể «cồng rấn cắn gà nhà»!

XVIII. Có cách nào xác định chó của tôi có kháng thể miễn dịch đủ để chống lây bệnh?

Các phòng chẩn đoán xét nghiệm có thể có các phản ứng (test) thử và xác định nồng độ kháng thể chống bệnh trong huyết thanh của chó. Nhưng vì không có tính thực tiễn nên các phòng mạch lâm sàng trên thế giới chỉ áp dụng

xác định nồng độ kháng thể chống bệnh đại cho chó. Các nước thuộc khối EU quy định chỉ có chó, mèo được xét nghiệm nồng độ kháng thể chống bệnh đại đạt tối thiểu 5 IU/ml huyết thanh mới được phép nhập cảnh.

Hiện nay ở Việt Nam chưa thấy phát triển dịch vụ xét nghiệm này, vì xuất cảnh chó mèo từ Việt Nam chỉ yêu cầu “Chứng nhận đã tiêm vaccin phòng đại” đủ thời gian quy định.

XIX. Ngoài tiêm vaccin, có biện pháp nào khác phòng các bệnh dịch cho chó?

Phòng bệnh chủ động bằng vaccin là biện pháp an toàn dịch duy nhất cho chó nuôi của bạn! Phòng bệnh hơn chữa bệnh !!! Prevention is better than cure!!!

Hình ảnh tiêm phòng vaccin cho chó

ĐÍNH CHÍNH

Nhóm tác giả của bài báo "*Nghiên cứu phân lập và xác định tính miễn cảm với kháng sinh của vi khuẩn *Haemophilus parasuis* phân lập được từ lợn nghi mắc bệnh tại một số tỉnh phía Bắc Việt Nam*" đăng số 3/2021 Tạp chí Khoa học kỹ thuật Thú y, xin phép được đính chính lại tên các tác giả tham gia do sai sót trong quá trình chỉnh sửa lại bài báo trước khi đăng. Theo đó các tác giả của bài báo bao gồm: Trương Quang Lâm, Nguyễn Thị Lan, Nguyễn Thị Thu Hương, **Nguyễn Thị Huyền, Hoàng Thị Phương**. Các tác giả **Nguyễn Thị Huyền, Hoàng Thị Phương** tham gia tích cực vào công tác mổ khám, lấy mẫu, phân lập vi khuẩn từ các mẫu bệnh phẩm của lợn nghi mắc bệnh và tham gia soạn thảo bài báo này.

TM nhóm tác giả: **Trương Quang Lâm**